

GAZETE YAZARI

Yeni tasavvuf neyi yenileyebilir

Ömer Lekesiz
Gazete Yazarı

Abone Ol

14 Eyl 2018, Cuma

PAYLAŞ

İlkçağ'da ontoloji ile aynı anlamda kullanılan metafiziğin, Ortaçağ'da ilahiyata bitişmesine, modern zamanda yeni gelişen bilimlere göre istikamet kazanmasına, dolayısıyla buna mahsus ek anlam, mahiyet ve amaç yüklenmesine rağmen, ilk tanımıyla felsefenin değişmeyen konusu olagelmıştır.

Bu anlam / mahiyet ve amaç, Aristoteles'te bil-gelik uğraşısı olarak "Varlık olmak bakımından varlığın", İbn Sina'da İlahiyat üst başlığı altında "Mevcut olması bakımında mevcudun", İbn Rüşd'te "Duyulur durumların doğa biliminde bilgisi verilmemiş olan uzak sebeplerinin bilgisi"nin incelenmesiyle, Heidegger'de "Varolan genelde neden (var)dır ve daha ziyade Hiçlik değil?" sorusuyla soyutlanmıştır.

Bu kitâbî malumatı verişimin nedeni, yazı başlığımıdaki Yeni Tasavvuf'u burada temellendirmeye çalışırken, İslam dünyasının metafizik olarak aslında hangi bilgiyi devraldığını ve buna göre yeni metafizik olarak yeni tasavvufun zorunluluğunu doğru beyan edebilmek içindir.

İbn Sina ve İbn Rüşd isimlerine rağmen, anlamı / mahiyeti / amacı değişerek ve eklenerek hep aynı kalan metafiziğin İslam dünyasınınca aynıyla benimseneceğini düşünmek muhaldir.

Nitekim, İmam Gazalî'nin, felsefenin gücünü kırmasının mümkün olmadığını gördüğü noktada, söz konusu şekliyle metafiziği tasavvufun içinde massetmeye teşebbüs ettiğini ve bunu ilmî kamuya da büyük oranda benimsettiğini biliyoruz.

Ancak İmam Gazalî'nin bu müktesebatıyla yukarıda belirtilen metafiziği ve dolayısıyla felsefeyi ortadan kaldırmadığını, bilakis İslam toplumunda (Sünnî kamuda) din ve metafizik birbirleriyle

flört de edebilen ikili bir yapının (düşünme tarzının) doğmasına neden olduğunu da biliyoruz.

Bundan hareketle, tespit edebileceğimiz ilk şey, yeni tasavvuf ihtiyacının, bugünden değil İmam Gazalî'nin bıraktığı noktadan (ya da neden olduğu probleminden) başlanarak temellendirilmesi gerektiğidir.

Bu başlangıç, gerek aşağıda zikredeceğimiz şekliyle, zaman içinde tasavvufta yaşanan diğer önemli problemlerin (tedirici olarak aslından kopmaya duruşun), gerekse modern metafiziğe gelinceye kadar Batı düşünce ve biliminin yaşadığı ilgili süreçlerin doğru tespiti bakımından yararlı olacaktır.

Burada asıl mesele Gazalî eleştirisinin yapılması değildir; Gazalî'den devralınanların envanterinin yapılabilmesidir. Özellikle Sünnî kamunun Gazalî'ye (düşüncelerine) olan "hayranlığı" bu envanterin bugüne kadar yapılmasını mümkün kılmadığı gibi, onun şariat – tasavvuf ikiliğini çözme kabiliyetinin (dehasının) efsaneleştirilmesi bunu bir hayli zorlaştırmıştır.

Bunlardan daha da önemlisi, metafiziğin onun tarafından tasavvuf olarak onanmasıyla, aynı zamanda ilm-i ilâhî olarak Mutlak'a tevdi edilecek şekilde genel bir yansılamaya da yol açmış olmasıdır.

Bu yansımanın etkileri bugün de (belki çok daha katlanmış olarak) devam ettiği içindir ki, uçan – kaçan şeyhlerle (bir tür peçeli ruhbanlarla) yüzleşemediğimiz gibi, bir yığın inananın onlar tarafından göz göre göre istismar edilmeleriyle de (FETÖ ve Adnan Oktar örneği) bihakkın yüzleşemiyoruz.

Bunun mümkün olabilmesi için, İmam Gazalî'nin öncelikle, şariat – tasavvuf ikiliğini kaldırırken, hangi dünyanın problemlerini çözmek üzere hareket ettiğini belirleyebilmeliyiz.

O halde, İmam Gazalî'nin "Eğer mutasavvıflara yüz soru sorulsa onlardan yüz farklı cevap alınır. Çünlü her biri kendi halinden ve kalbine ağır basan durumundan haber verir. İlim nuru doğduğunda her şeyi kuşatır, örtüleri açar ve ihtilafları ortadan kaldırır." tespitinden hareketle sorulacak ilk şey şu olmalıdır:

İmam Gazalî, bu tespitini hangi dünya için(de) yapmaktadır? Diğer bir söyleyişle, söz konusu soru nerede ve niçin sorulmaktadır.

Bunun tek cevabı, bu sorunun içinde yer aldığımız dünyada, bu dünya hayatının bir gereği olarak sorulduğudur. Dolayısıyla İmam Gazalî'nin söz konusu ikiliği kaldırırken ve buna bağlı olarak ilgili ilimleri konumlandırırken, durduğu yer dünyadır (İslam dünyası) ve çözmek istediği problem de bu dünyanın (Müslümanların) problemidir; filhakika "yaratılmış ancak yaratılmışı görebilir, çünkü ancak kendi inandığını görür." (İbnü'l-Arabî)

O halde İmam Gazalî'nin yukarıda zikredilen teşebbüsünde her şeyden önce Mutlak'a dokunmayı değil, bilakis özü itibariyle muallel olan insan - dünya ilişkisini gözettiğini rahatlıkla söyleyebilmeliyiz.

Hatta, İmam'ın bu teşebbüsünün tam adını, dünyasallık bağı içinde bu dünyaya mahsus bir dünyevileştirme şeklinde de koyabiliriz. Ki, o tasavvufa mahsus bilginin, şeyh esaslı olası uçuş – kaçış efsanelerine indirgenmesine mani olarak, onu doğrudan (ahiretin tarlası olan) bu dünya içinde, Müslümanların bir kalp (tin?) terbiyesi olarak hakettiği yerde konumlandırmayı düşünmüş olmalıdır.

Bu bahsi devam ettireceğim inşallah.

#Modern dünya

#Tasavvuf

PAYLAŞ

03 Mar 2022, Perşembe

Yeni savaşların hikâyesi eskidir

26 Şub 2022, Cumartesi

Yeditepe Bienali ve birkaç tespit

24 Şub 2022, Perşembe

Batı ekseninde düşkün bir şövalyenin hayalleri

ÖMER LEKESİZ TÜM YAZILARI

15 Temmuz

yenisafak.com/15Temmuz

Kudüs : Bir Şehrin Hikayesi

gzt.com/kudus

Yeni Şafak Seçim

yenisafak.com/secim

Yeni Şafak Ramazan

yenisafak.com/ramazan

Yeni Şafak Spor

yenisafak.com/spor

GZT Lokma

gzt.com/lokma

MOBİL UYGULAMALAR

Apple

Android

Windows

Yeni Şafak olarak yayın hayatına başladığımız ilk günden itibaren ülkemizde demokrasinin tüm kurumları ile yerleşmesi, milli irade ve değerlerimizin hakim olması için tüm gücümüzle çalıştık. Bu ülkenin geleceğinin derin sularda boğulup gitmemesi için çaba sarf ettik.

Fırtınalı günlerde sığınılacak bir liman olduk. Bugüne kadar ülkemize yapmış olduğumuz katkıyı bundan sonra da okurlarımızın desteği ile sürdürmeye devam edeceğiz. Her gün Yeni Şafak'la yeni bir umut olacak.

Son Dakika

Haberler

Koronavirüs

Türkiye

Dünya

Bilimsel Gelişmeler

Gündem

Darbe Girişimi

Eğitim

Politika

Yerel Haberler

Dünya

Ortadoğu

Avrupa

Amerika

Asya

Afrika

Antartika

Okyanusya

Özgün

Özgün haberler

Dini Bilgiler

Yemek Tarifleri

Diyet

Spor

Spor Haberleri

Transfer Haberleri

Beşiktaş Haberleri

Galatasaray Haberleri

Fenerbahçe Haberleri

Trabzonspor Haberleri

Futbol

Basketbol

Motor Sporları

Voleybol

F1

Extreme Sporlar

Golf

Güreş

Atletizm

Su Sporları

Salon Sporları

Uzakdoğu Sporları

Diğer

Ekonomi

Türkiye Ekonomisi

Dünya Ekonomisi

Otomotiv

Emlak

İş Dünyası

Basın İlan

İletişim / Harita

+90 212 467 65 00

Maltepe mah. Fetih cad. No 1/1
Topkapı Zeytinburnu İstanbul Türkiye

Bip / +90 530 846 00 00

Facebook

Instagram

Twitter

Google Plus

Pinterest

Youtube

Flipboard

Rss

Copyright 2017 © Yeni Şafak

Gizlilik Politikası

Kullanım Koşulları

Site Map

Medya Kit

Kurumsal

Bilgi Toplumu Hizmetleri

Hat Sanatı

Resimli cuma mesajları YENİ | Anlamli, dualı, resimli, hadislerle güzel cuma mesajları ve sözleri

↑
YUKARI

6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunundaki amaçlar ile sınırlı ve mevzuata uygun şekilde çerezler kullanılmaktadır. Detaylı bilgi için [çerez politikamızı](#) inceleyebilirsiniz.

